

ОФИЦИАЛЕН РАЗДЕЛ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УКАЗ № 409

На основание чл. 98, т. 4 от Конституцията на Република България

ПО С Т А Н О В Я В А М :

Да се обнародва в „Държавен вестник“ Законът за нотариусите, приет от 37-о Народно събрание на 21 ноември 1996 г.

Издаден в София на 4 декември 1996 г. и подпечатан с държавния печат.

Президент на републиката: **Желю Желев**

ЗАКОН

за нотариусите

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Предмет на закона

Чл. 1. Този закон урежда правния статут на нотариуса и на Нотариалната камара, организацията на нотариалната дейност и нотариалните такси.

Нотариус

Чл. 2. (1) Нотариус е лице, на което държавата възлага извършване на предвидените в законите нотариални действия. Нотариусът може да извършва и други предвидени от закона действия.

(2) Нотариус може да бъде само лице, вписано в регистъра на Нотариалната камара.

(3) Нотариусът лично извършва нотариалните и другите предвидени от закона действия.

Район на действие

Чл. 3. Районът на действие на нотариуса съвпада с района на съответния районен съд.

Нотариална камара

Чл. 4. (1) Създава се Нотариална камара. В Нотариалната камара членуват по право всички нотариуси.

(2) Нотариалната камара е юридическо лице със седалище в София.

Регистър на Нотариалната камара

Чл. 5. В Нотариалната камара се води регистър. В регистъра се вписват нотариусите, помощник-нотариусите, стажант-нотариусите и свързаните с тях обстоятелства, предвидени в закона.

Задължение за вписване

Чл. 6. Лице, задължено по закона да заяви обстоятелства, подлежащи на вписване в регистъра по чл. 5, или да представи документи, трябва да извърши това в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелството, освен ако законът определя друг срок.

Публичност на регистъра на Нотариалната камара

Чл. 7. Всеки има право да преглежда регистъра на Нотариалната камара и да получава извлечение от него.

Г л а в а в т о р а

НОТАРИУС

Раздел I

Придобиване на правоспособност на нотариус

Изисквания

Чл. 8. (1) Правоспособност на нотариус може да придобие дееспособно физическо лице на възраст до 60 години, което е само български гражданин и отговаря на следните изисквания:

1. има висше юридическо образование;
2. положило е предвидения стаж и е придобило юридическа правоспособност;
3. има двегодишен стаж;
4. не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление, независимо че е реабилитирано;
5. не е лишено от правоспособност на нотариус;
6. не е лишено от правото да упражнява адвокатска професия или търговска дейност;
7. не е в производство по несъстоятелност, не е невъзстановен в правата си несъстоятелен или не е осъждано за банкрут;
8. вписано е в регистъра по чл. 5.

(2) За стаж по ал. 1, т. 3 се зачита прослуженото време като съдия, прокурор, следовател, адвокат, арбитър, младши съдия, младши прокурор, съдия-изпълнител, нотариус, съдия по вписванията, помощник-нотариус, научен работник по правни науки, съдебен инспектор, експерт по законодателството или в органите на съдебната власт, юрисконсулт, правен съветник или експерт по правни въпроси в държавно или общинско управление.

Несъвместимост

Чл. 9. (1) Нотариусът не може едновременно:
1. да бъде народен представител, министър, кмет, общински или районен съветник;

деня на влизане на закона в сила, но отговарят на изискванията по чл. 8 и са работили като нотариуси в продължение най-малко пет години, ако в съответния район бъдат открити места за нотариуси. При повече кандидати се взема предвид стажът на нотариуса.

§ 8. Лицата по § 3 могат да придобият правоспособност на нотариус по общия ред и когато нямат стажа по чл. 8, ал. 1, т. 3.

§ 9. Висящите нотариални производства след изтичането на една година от влизането на закона в сила се довършват от съдиите по вписванията.

§ 10. До обнародването на тарифата по чл. 85, ал. 3 нотариалните действия се таксуват по досегашния ред.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 11. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 59 от 1994 г., бр. 78 от 1994 г. – Решение № 8 на Конституционния съд от 1994 г., бр. 87 от 1994 г. – Решение № 9 на Конституционния съд от 1994 г., бр. 93 от 1995 г. – Решение № 17 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 64 от 1996 г., бр. 96 от 1996 г. – Решение № 19 на Конституционния съд от 1996 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35, ал. 1, т. 3 след думата „съдия-изпълнителите“ се поставя запетая и се добавя „съдиите по вписванията“.

2. В чл. 36, ал. 2 думата „нотариусите“ се заменя със „съдиите по вписванията и нотариусите“ и се създава второ изречение: „Инспектори на нотариусите могат да бъдат и други нотариуси с най-малко 10-годишен стаж на нотариус, посочени от Нотариалната камара.“

3. В чл. 56, ал. 1, т. 4 и чл. 60, т. 2 думата „нотариусите“ се заменя със „съдиите по вписванията“.

4. В чл. 63, ал. 1, т. 5 думата „нотариуси“ се заменя със „съдии по вписванията“.

5. В чл. 109 думата „нотариус“ се заменя със „съдия по вписванията“.

6. В чл. 127, ал. 5 след думата „нотариус“ се поставя запетая и се добавя „съдия по вписванията или помощник-нотариус“.

7. Глава дванадесета се изменя така:

„Глава дванадесета

СЪДИИ ПО ВПИСВАНИЯТА

Чл. 158. (1) В районните съдилища има съдия по вписванията.

(2) Съдията по вписванията извършва нотариалните действия по вписванията, отбелязванията и по тяхното заличаване, по даването на справки по книгите за вписване, както и други действия, предвидени от закона.

(3) В районните съдилища, където няма съдия по вписванията, функциите му се изпълняват от районния съдия.

(4) Министърът на правосъдието може да възложи на съдия-изпълнител от същия съд да изпълнява функции и на съдия по вписванията.

Чл. 159. Съдия по вписванията може да извършва действия само в своя район.

Чл. 160. (1) Съдия по вписванията може да стане лице, което отговаря на изискванията по чл. 126.

(2) Съдията по вписванията се назначава от министъра на правосъдието по предложение на председателя на съответния окръжен съд.

(3) В службите по вписванията с повече от един съдия по вписванията министърът на правосъдието назначава един от тях за ръководител по реда на старшинството.

Чл. 161. Съдията по вписванията при встъпване в длъжност полага клетвата по чл. 109, като се спазва разпоредбата на чл. 110.

Чл. 162. Разпоредбите на чл. 152, 154, 156 и 157 се прилагат и за съдиите по вписванията.“

8. Член 166 се изменя така:

„Чл. 166. Съдебен кандидат, който е прослужил шест месеца, може да бъде назначен да изпълнява за срок до един месец длъжността съдия-изпълнител, а по искане на нотариус – длъжността стажант-нотариус до изтичане на предвидения по чл. 164, ал. 1 срок. При назначаване за срок над един месец е необходимо писменото съгласие на съдебния кандидат.“

9. В чл. 185 думата „нотариус“ се заменя със „съдия по вписванията“.

10. В чл. 190, чл. 191, ал. 2 и чл. 195, ал. 2 навсякъде думата „нотариусите“ се заменя със „съдиите по вписванията“.

11. В чл. 198, т. 1 думите „нотариалните служби“ се заменят със „службите по вписванията“.

§ 12. В Гражданския процесуален кодекс (обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37 и 44 от 1996 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 302, ал. 1 думата „нотариусът“ се заменя със „съдията по вписванията“.

2. В чл. 315, ал. 1 думата „нотариуса“ се заменя със „съдията по вписванията“.

3. В чл. 319, ал. 2 думите „нотариус“ и „нотариусът“ се заменят съответно със „съдия по вписванията“ и „съдията по вписванията“.

4. В чл. 343, ал. 2 думата „нотариуса“ се заменя със „съдията по вписванията“.

5. В чл. 374 думата „нотариата“ се заменя със „службата по вписванията“.

6. В чл. 392, ал. 2 думата „нотариата“ се заменя със „службата по вписванията“.

7. В чл. 465 се правят следните изменения и допълнения:

а) буква „г“ се изменя така:

„г) нотариални покани, протести, удостоверения за явяване или неявяване на лица пред нотариуса за извършване на действия пред него;“;

б) създава се нова буква „д“:

„д) приемане и връщане на предадени за съхранение документи и книга, и“;

в) досегашната буква „д“ става буква „е“.

8. В чл. 466 ал. 1 се изменя така:

„466. Нотариалните актове за прехвърляне на собственост или за учредяване на вещно право върху недвижими имоти и удостоверяване на право на собственост върху такива имоти се извършват от нотариуса, в чийто район се намира имотът. Вписванията, отбелязванията и заличаванията относно недвижими имоти се извършват от съдията по вписванията, в чийто район се намира имотът.“

9. В чл. 467 думите „до нотариуса“ се заличават.

10. В чл. 469, ал. 2 думата „сделки“ се заменя с „нотариални актове“.

11. Член 470 се изменя така:

„470. Не могат да се извършват нотариални действия относно противоречащи на закона или на добрите нрави сделки, документи или други действия.“

12. В чл. 473 ал. 1 се изменя така:

„473. Отказите на нотариусите и на съдиите по вписванията да извършат нотариално действие могат да се обжалват пред окръжния съд в 7-дневен срок от отказа.“

13. Член 473а се отменя.

14. В чл. 474 се правят следните изменения и допълнения:

а) алинеи 1 и 2 се изменят така:

„474. За извършване на нотариален акт се изготвя проект на акта в два или повече еднообразни екземпляра. Формата, видът и размерът на хартията, върху която се написва или напечатва проектът, се определят по образец, установен от министъра на правосъдието.

Всички екземпляри на проекта трябва да бъдат изготвени чисто и четливо, да са написани на ръка с черно или синьо мастило или да са напечатани.“;

б) в ал. 5 думите „познати на нотариуса свидетели“ се заменят със „свидетели с установена самоличност“.

15. В чл. 480 буква „е“ се изменя така:

„е) работещите в нотариалната кантора лица и служителите в службата по вписванията.“

16. В чл. 485 се създава ал. 3:

„Ако частният документ е на чужд език и не подлежи на вписване, прилага се съответно чл. 478.“

17. В чл. 488, ал. 1 думата „нотариата“ се заменя с „нотариуса“.

18. Създават се чл. 488а и 488б:

„488а. При удостоверявания за явяване или неявяване на лица пред нотариуса за извършване на действия пред него се съставя констативен протокол. По същия начин се удостоверява съгласието или несъгласието на явилите се лица за извършване на съответните действия. За съставяне на констативния протокол, доколкото няма особени правила, нотариусът се ръководи от разпоредбите на чл. 476. Констативният протокол се съставя в два еднообразни екземпля-

ра, които се подписват от молителя и от нотариуса, след което единият от тях се подрежда в нарочна книга, а другият се предава на молителя, заверен като препис.

488б. При приемане за съхранение от нотариуса на документи и книга се съставя приемателен протокол в два еднообразни екземпляра, които се подписват от молителя и от нотариуса, след което единият от тях се завежда в специален регистър, а другият се предава на молителя, заверен като препис.

За връщане на предадените за съхранение документи и книга се съставя предавателен протокол, който се подписва от молителя, съответно от неговите наследници или от нарочен пълномощник, след което се завежда в регистъра.“

§ 13. В чл. 24, ал. 2 от Закона за наследството (обн., ДВ, бр. 22 от 1949 г.; попр., бр. 41 от 1949 г.; изм., бр. 275 от 1950 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 60 от 1992 г., бр. 21 от 1996 г. – Решение № 4 на Конституционния съд от 1996 г.) се създава четвърто изречение: „За съставяне на нотариалното завещание нотариусът се ръководи от разпоредбите на чл. 474, ал. 1 и 2 от Гражданския процесуален кодекс.“

§ 14. В Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37 и 100 от 1996 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 2 ал. 3 и 4 се отменят.

2. В чл. 4 буква „в“ се изменя така:

„в) за извършване на действия и услуги от съдия-изпълнители и от съдии по вписванията;“.

3. В чл. 4а ал. 2 се отменя.

§ 15. В § 4 от допълнителните разпоредби на Закона за жилищностроителните кооперации (обн., ДВ, бр. 55 от 1978 г.; изм., бр. 102 от 1981 г., бр. 45 от 1984 г., бр. 75 от 1988 г., бр. 46 от 1989 г., бр. 21 от 1990 г. и бр. 60 от 1992 г.) думите „както и за издаване и вписване на нотариални актове на жилищностроителните кооперации и на членовете им“ се заличават.

§ 16. В чл. 9, ал. 1, т. 10 от Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 90 от 1993 г.; изм., бр. 57 от 1995 г., бр. 16 и 56 от 1996 г.) след думите „Закона за адвокатурата“ се добавя „и Закона за нотариусите“.

§ 17. В чл. 13, ал. 5 от Закона за данък върху общия доход (обн., ДВ, бр. 132 от 1950 г.; изм., Изв., бр. 104 от 1952 г., бр. 60 от 1953 г., бр. 15 от 1954 г., бр. 64 от 1955 г., бр. 91 от 1957 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 91 от 1960 г., бр. 105 от 1962 г.; ДВ, бр. 99 от 1963 г., бр. 52 от 1965 г., бр. 16 и 52 от 1966 г., бр. 15 и 100 от 1967 г., бр. 69 от 1968 г., бр. 60 от 1970 г., бр. 101 от 1972 г., бр. 53 от 1973 г.; попр., бр. 54 от 1973 г.; изм. и доп., бр. 36 и 93 от 1979 г., бр. 7 от 1982 г., бр. 44 от 1984 г., бр. 79 от 1985 г., бр. 33 от 1988 г., бр. 4 от 1989 г., бр. 10 и 30 от 1990 г., бр. 27 от 1991 г.; попр., бр. 30 от 1991 г.; изм., бр. 82 от 1991 г., бр. 19 и 62 от 1992 г.,